

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer U2020/02667/S

Yttrande över En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28)

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över remissen ”En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning”.

Sammanfattning

Utredningen konstaterar att ett decentraliserat skolsystem utgör en risk för att skolväsendet blir underfinansierat då de resurser som kommunen avsätter inte självfallet motsvarar de resurser som vore samhällsekonomiskt effektivt sett på lång sikt och till landet som helhet.

I tider av allmän resursbrist bland kommunerna är det troligt att skillnaden mellan de medel som faktiskt avsätts till skolväsendet jämfört med vad som borde avsättas ökar. Utredningen konstaterar vidare att det är vanligare att de beslut om resurstilldelningen till skolan som kommunen fattar utgår från tillgängliga resurser och tidigare budgetar än systematiska analyser av elevernas förutsättningar och behov.

Utredningen föreslår i korthet att ett gemensamt skolval för kommunala och fristående skolor ska ske genom ett nationellt skolvalssystem administrerat av Skolverket. Vidare föreslås att skollagen ändras så att huvudmännen för förskoleklass och grundskola aktivt ska verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Samt att läroplanen ändras så att rektor för förskoleklass och grundskola inom givna ramar ska ha ett ansvar för att verka för en allsidig social sammansättning av undervisningsgrupper.

Vidare föreslås att Skolverket regionaliseras för att därigenom etablera en tydlig statlig närvaro i regionerna för att skapa en starkare samlad kapacitet för att genomföra skolans uppdrag. Därigenom menar utredningen att samarbetet underlättas på regional nivå mellan huvudmän, såväl kommunala som enskilda, och staten inklusive universitet och högskolor. En regionalisering av Skolverket skulle enligt utredningen ge huvudmännen bättre förutsättningar för att kunna bedriva en skola som är likvärdig och håller hög kvalitet.

Den nya ordningen med reglerade urvalsgrunder och en gemensam antagning som hanteras av Skolverket regionalt bedöms bidra till ökad rättssäkerhet och insyn vad gäller vilka grunder beslutet fattas på.

Utredningen menar att ansvaret för förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan behöver bäras av större organisatoriska enheter alternativt av enheter i en utvecklad samverkan inom ett geografiskt område.

Utredningen konstaterar att möjligheten att från centralt håll föreslå att huvudmän ska gå samman för att kunna dra nytta av de fördelar en större organisation ger inte bedöms kunna ge de effekter som eftersträvas, dessutom bedöms det vara en politiskt mycket svår process att genomföra.

Utredningen bedömer att ett organiserat samarbete mellan staten och skolhuvudmännen regionalt kan stärka överblicken över regionens skolväsende som helhet och skapa förbättrade förutsättningar för utveckling och ökad likvärdighet.

Särskilt viktig bedöms den kompetens och de uppgifter som samlas hos Skolverket regionalt komma att bli för dels många mindre skolhuvudmän, kommunala som enskilda, för att kvaliteten i förvaltning och undervisning ska kunna upprätthållas och utvecklas men också för många huvudmän ansvariga för skolor med särskilda utmaningar.

Att skolmyndigheter etablerar sig regionalt innebär att det blir enklare för lärare, rektorer och övrig personal i skolan att delta i eventuella konferenser, seminarier och möten som anordnas av myndigheten men också att det kan ske till en lägre kostnad än i dag när sådana arrangemang anordnas på ett fåtal platser i landet.

Utredningen har analyserat vilka möjligheter som finns för redan befintliga regionala funktioner att axla ett ansvar för skolan, t.ex. regionerna eller Länsstyrelserna, men bedömer att dessa ej har kapacitet eller möjligheter att handha det föreslagna ansvaret på önskvärt sätt. Utredningen konstaterar att det skulle kräva en mycket omfattande och tidskrävande uppbyggnad av kompetens inom ett område som funktionerna i dag endast har begränsad sakkunskap inom.

Region Östergötlands yttrande

Region Östergötland konstaterar att frågor om minskad skolsegregation och ökad likvärdighet i skolan är mycket angelägna frågor. Grundläggande utbildning är en viktig del i förutsättningarna för individens fortsatta liv och hälsa.

Regionledningskontoret

2020-11-04

Dnr: RUN 2020-262

Region Östergötland konstaterar att frågor rörande förskoleklass och grundskola inte faller inom den regionala kompetensen och avstår därför från att lämna synpunkter på dessa delar av betänkandet.

Region Östergötland ställer sig dock positiva till förslaget att Skolverket regionaliseras och delar bedömningen att detta är en bra lösning för att etablera en tydlig statlig närvaro i regionerna och skapa en starkare samlad kapacitet för att genomföra skolans uppdrag.

Eva Andersson
Regionutvecklingsnämndens
ordförande

Richard Widén
Regionutvecklingsdirektör